

τά θρησκευτικά σύμβολα ισοδυναμοῦσι πρὸς ἀπαγόρευσιν, ὡς φαίνεται ἐπὶ τινος βωμοῦ τοῦ Διὸς, ὅπου εἰσὶν ἐξωγραφημένοι ὄφεις δύο. Ὁ βλέπων τοῦτους δὲν ἐτόλμα νὰ μιάνῃ τὸ ἱερόν.

Πλὴν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, τῶν προγραφῶν τῶν ἰδιοκτητῶν, τῶν ἀγγελίων τῶν πωλήσεων, τῶν ἐνοικίων, τῶν θεαμάτων κλ., ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι, αἵτινες ἐχαράσσοντο ἐπιτροχάδην ὑπὸ ἀργῶν ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν δημοσίων καταστημάτων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων οἰκιῶν. Ἐξ αὐτῶν ἰδίως κοφιζόμεθα πολυτίμους εἰδήσεις, πληροπορούσας ἡμᾶς περὶ τε τοῦ βίου, τῶν παθῶν καὶ τῶν καθημερινῶν ἐξέων τῶν κατοίκων τῆς Πομπηίας· διότι αἱ μὲν εἰσὶν ἐρωτικαί, αἱ δὲ μεθύσιον παραληρηματικά, ἄλλαι σατυρικαί, καὶ αἱ πλείσται βάνχυτοι καὶ αἰσχραί. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι πολλάκις καὶ τῆς ἱστορίας αὐτῆς ἀμυρίβωλα μέρη διεφώτισαν. Οἱ ἱστορικοὶ, παραδείγματός χάριν, διε-

ρήσεως ἄξιον εἶναι ὅτι εἰς οὐδαμῖαν ἐξ αὐτῶν δὲν εὐρίσκονται ἐστὶν καὶ θερμάστραι, ἂν καὶ πολλάκις τὸ ψύχος γίνεται ἐπαισθητότατον μεταχειρίζοντο ὅμως πόρφυρα.

Ἐκ τῆς διαθέσεως ταύτης γίνεται καταφανὴς ἡ διαφορὰ τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐθνικῶν τῶν ἀρχαίων ὁ βίος ἦτο διπλοῦς, ἰδιωτικὸς καὶ δημόσιος· ὅθεν τὰ μὲν δώματα εἰς ἃ εἰσῆρχετο τὸ πλῆθος ἦσαν μεγαλοπρεπῶς διασκευασμένα, τὰ δὲ προσδιωρισμένα εἰς ἰδιωτικὴν χρῆσιν ἐπάσχον πολλάκις ἔλλειψιν καὶ αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων, καὶ μάλιστα τῶν χρησίμων εἰς τὸν ἀνετον βίον.

Ὅθεν πᾶσα οἰκία διηρεῖτο εἰς δύο ἐσωτερικὰς αὐλάς, εἰς ἃς παρέκειντο στοὰ καὶ δωμάτια· καὶ ἡ μὲν μίξ ἢ καλουμένη *atrium* εἶχε θύραν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεθ' ἧς συνεκοινοῦνεν διὰ στενοῦ διαδρόμου ἡ δὲ ἄλλη, ἣτις ἐλέγετο *peristylum*, ἦτο εὐρύτερα, πλαυσιωτέρα, καὶ εἶχε περιστύλιον ἀμρότε-

Περιστύλιον.

φώνουν ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα δύο Ὑπάτων· ἀλλ' ἡ διαφορὰ ἐπαυσε μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ἐπιγραφῆς γενομένης ὑπὸ στρατιώτου, ἐνῶ ἀνέμενε μετὰ δύο συντρόφων του ἐκτὸς τοῦ θεάτρου ἵνα εἰσέλθῃ εἰς αὐτό. Τοιαῦται ἐπιγραφαὶ χαράχθησαν ὑπὸ δικηγόρων καὶ διαδίκων ἐν ὥρᾳ τῆς διακοπῆς τῆς δίκης, συνελέχθησαν ἄπειροι. Πρὸς τοῖς ἄλλοις εὐρίσκονται καὶ τοῦ Βιργιλίου καὶ τοῦ Ὀβιδίου καὶ τοῦ Προπερκίου ῥήσεις, οὐδαμῖα ὅμως τοῦ Ὀρατίου. Εὐρέθησαν δὲ καὶ γελοιογραφικαὶ εἰκόνες ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐξ ὧν καὶ ἡ τοῦ μονομάχου ἦν παριστᾶ τὸ παρτιθέμενον ἐκτύπωμα.

Ἴδου καὶ ἡ ἐσωτερικὴ διάθεσις τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν·

Οἱ κυριώτεροι θάλαμοι εἰσὶ σχεδὸν πάντοτε πρόσγειοι, ποτὲ δὲ τὰ παράθυρα δὲν ἀνοίγονται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ δύο ὀροφᾶς ἂν ἔχῃ ἡ οἰκία. Πολλάκις δὲ καὶ οἱ ἐνδότεροι κοιτῶνες δὲν ἔχουσι παράθυρα, ἀλλὰ φωτίζονται διὰ τῆς θύρας. Πραγμα-

ται δὲ ἐρωτίζοντο δι' ὅπως ἠνεωγμένης εἰς τὸ κέντρον τῆς ὀροφῆς. Λεκάνη κειμένη ἐν τῷ μέσῳ ἐδέχετο τὰ ὕδατα τῆς βροχῆς, ἢ τὸ ὕδωρ πηγῆς ἀλλομένης εἰς μικρὸν κήπον πρὸς τὴν ἀκρὰν τῆς οἰκίας. Συνήθως ὁ κήπος, ἢ ἐσκευασμένη στοὰ ἣτις ἐχρησίμευεν ὡς τόπος περιπάτου, τὸ περιστύλιον καὶ τὸ *atrium*, ἐκείντο ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς, ὥστε, ἰστάμενος εἰς τὸ κατώρλιον τῆς θύρας, τὰ ἐβλεπεσ ὅλα συγχρόνως.

Καὶ αὕτη μὲν ἦτο ἡ κυρία διάταξις τῶν οἰκιῶν ὑπῆρχον ὅμως καὶ δευτερεύοντα δωμάτια, ὡς τὰ τῶν *tricliniarum* (ἐστιατωρίων) δύο συνήθως ὄντων, διὰ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα. Καὶ τοῦτο μὲν ἔκειτο εἰς τὰ ἐνδότερα, ἐκείνο δὲ εἰς γωνίαν τοῦ κήπου ὑπὸ ἀναδενδράδα. Ὁ γυναικωνίτης ἦτο διαχωρισμένος τοῦ ἀνδρωνίτου· ὅπου δὲ ὁ χωρισμὸς ἦτο αὐστηρότερος, ὑπῆρχε καὶ τὸ λεγόμενον *venereum* (ἀφροδίσιον), παρεμφύρον ἴσως πρὸς τὸ *boudoir* τῶν σημερινῶν Γαλλίδων. Δούλοι κατοικῶ-